

S to številko našega glasila vstopamo v najbolj praznično obdobje leta. 27. 4. bomo praznovali dan OF, 1. maja pa mednarodni praznik dela. Oba praznika sta v sedanjih razmerah še kako aktualna. Praznik OF nas spominja na zgodovinsko usodno odločitev slovenskega naroda, da si pribori politično in socialno svobodo v okviru narodov in narodnosti v svobodni Jugoslaviji. Ta odločitev pa ravno v zadnjem času doživlja hude preizkušnje kot da ni bilo dovolj prelite krvi in trpljenja. Praznik dela je ravno tako še vedno aktualen. Vendar na drugačen način kot je to bilo v obdobju industrijske revolucije in nastopajočih kapitalističnih družbenoekonomskih odnosov. Takrat je bil delavec, ki je bil z delodajalcem v meznem odnosu v izrazito podrejenem, neenakopravnem položaju. Danes je delavec sicer osvobojen, sam razpolaga z delovnimi sredstvi in rezultati dela, pestijo ga pa druge naloge: draginja, birokracija, nedelo itd. Simbol, rdeči nagelj, je torej še vedno privlačen in poraja upanje. Kot vsako leto, bomo tudi letos, z veseljem proslavili ta praznik. Čeprav so pred nami praznični dnevi, jih ne bomo mogli v celoti obele-

žiti tako kot v preteklosti. Na dan OF bomo morali delati. Odločitev za to smo sprejeli sicer s težkim srcem, vendar nam bilančni podatki pričajo, da moramo ugrizniti v to na moč kislo jabolko. Podatki doseganja finančnih rezultatov za prvo tromesečje letošnjega leta kažejo, da smo v zelo neugodni situaciji. Če hočemo negativne tokove zaustaviti, to pa moramo, druge izbire nimamo, smo prisiljeni več narediti. Zato bomo delali tudi na praznik. Podatke o poslovanju v prvem obdobju si preberite v analizi poslovanja, ki jo objavljamo na naslednjih straneh. Sprejeti so tudi drugi ukrepi, ki nas obvezujejo k večji disciplini in delovnosti. Pričakovati je, da bomo vse ukrepe tudi spremembo delovnega koledarja sprejeli dobrohotno in predvsem delovno. Zdaj tisti pregovor »ura zamujena, vrne se nobena« resnično dobesedno drži, še več, uro bi morali spremeniti v sekundo! V ostalem gradivu, ki ga vam posredujemo v glasilu, si boste lahko prebrali marsikaj zanimivega in poučnega.

Tovariški pozdrav!

Čestitamo za dan OF in praznik dela

Iz vsebine:

- Ukrepi za doseganje proizvodnje
- Poročila disciplinske komisije
- Intervju: Tone Špelko, dobitnik priznanja
- Kadrovske vesti
- Inovator
- Utrujenost, spremljevalka dela
- Izobraževalna politika v letih 1986, 87, 88
- Alkoholizem
- Zdravstveni kotiček
- Otroški kotiček
- Rekreativna in sport
- Cene Moznik

Zahteve generalnega direktorja

Analize gospodarjenja v letošnjem letu kažejo, da se neugodni trendi poslovanja še nadaljujejo in v nekaterih delih (Finalna predelava lesa) celo slabšajo. Potrebna je torej mobilizacija vseh razpoložljivih resursov. V ta namen je postavil generalni direktor naslednje zahteve, ki jih je treba tolmačiti kot ukrepe:

1. Plan proizvodnje in realizacije za II. kvartal tega leta mora biti izdelan na osnovi planirane letne dinamike do konca meseca marca. Posredovati ga je potrebno na sejo naslednjega kolegija. Plan mora biti usklajen.

ZADOLŽENI: Pirc, Simončič, Zalezina, Pungartnik, Drenik; za optimiranje in usklajevanje zadolžen Fink in Kompan z APS.

2. Plan za mesec april mora biti pripravljen sočasno, obdelan tržno, surovinsko in kadrovsko.

ZADOLŽENI: enako kot pod 1.

3. V kolikor plani kadrovske in kapacitetne niso usklajeni, se do nadaljnjega delajo vse proste sobote. Delo po 12 oz. 16. ur dnevno ob prostih sobotah ne pride v poštev in ga prepovedujemo.

ZADOLŽENI: Direktorji TOZD, vodje obratov.

4. Z ozirom na planirano dolgo odsotnost za 1. majske praznike je potrebno do naslednjega kolegija pripraviti plan remontov, ga skrčiti na minimum potrebnih dni za nujne posege in skrajšati kolektivni dopust.

ZADOLŽEN: Stepan Anton.

5. Delo v proizvodnji mora biti 100 % organizirano tudi v dnevih, ki sicer niso delovni po koledarju. Režijsko delo norma delavcev je potrebno omejiti na največ 5 %, planirani dopusti lahko dosegajo največ 5 %, omejiti je potrebno bolniško odsotnost na minimum, enako kot proizvodnja dela tudi prodaja programov in ob sicer prostih dnevih dežurna ekipa vodstva DO, ki kontrolira izvajanje dela. Preostali del režijskih delavcev DSSS se lahko ob pomanjkanju delavcev oz. večji odsotnosti, ki mora biti planirana, prerazporedi v proizvodnjo. Enako velja za režijske delavce v posameznih obratih, predvsem tiste, ki niso neposredno vključeni v vodenje proizvodnje in pripravo dela.

Z ozirom na to, da prehajamo v pomladanski čas, in da bodo dopusti omejevani ter planirani, bo povečan pritisk na bolniški stalež. Izvajanje bolniškega staleža je potrebno dnevno kontrolirati iz zoper zlorabo takoj ukrepati.

ZADOLŽENI: Direktorji programov, vodje obratov za red in prisotnost na delu, služba varstva pri delu in kadrovsko-

socialna služba pa za izvajanje kontrole bolniškega staleža.

6. Zoper kršitve reda in discipline je potrebno na vseh nivojih ukrepati po določbah pravilnika o delovnih razmerjih. Ukrepi morajo biti izpeljani takoj. Najostreje je potrebno ukrepati zoper tiste, ki niso postopali zoper kršitve delovnih obveznosti.

ZADOLŽENI: Direktorji programov, direktorji sektorjev, vodje obratov za predloge, splošna služba pa za izvedbo postopkov.

7. Službena potovanja se omejijo na zares nujna. Odobravajo jih direktorji programov, direktorji sektorjev, službena potovanja v tujino pa le generalni direktor oz. njegov namestnik. Zares nujna so lahko le potovanja zaradi prodaje, nabave in zagotavljanja nemotene proizvodnje. Odsotnosti, tudi dopuste direktorjev programov in direktorjev sektorjev lahko odobri le generalni direktor oz. njegov namestnik.

ZADOLŽENI: Gen. direktor, njegov namestnik, direktorji programov in direktorji sektorjev.

Op.: Študijski dopusti se lahko odobrijo le v kolikor so opravljene vse obveznosti in v času, ko teh obveznosti ni pričakovati – niso načrtovane.

8. Vse zaloge, razen zalog surovin (hlodi, žagan les) je potrebno v mesecu dni znižati na stanje 31. 12. 1988 tudi za ceno, da se proizvodnja ustavi. Zaloge materiala, ki ni potreben za plan II. kvartala (repromaterial) je potrebno odprodati (zaloge brez obračanja).

ZADOLŽENI: Direktorji programov, vodje oskrbe programa.

9. Vsak odliv denarja mora biti načrtovan. Odlivov za zadeve, ki niso opredeljene z likvid-

nostnim planom ni. Odliv v posameznem mesecu ne more preseči obsega realizacije iz izvoza v kolikor je tudi realizacija na domačem trgu v okviru načrtovane. Vsi odlivi se izvajajo na osnovi vnaprej načrtovanih kvot, ki so sestavni del likvidnostnega plana. Likvidnostni plan za II. kvartal je potrebno predložiti sočasno s planom proizvodnje oz. realizacije – do konca tega meseca.

Vsak investicijski odliv mora biti v soglasju z direktorjem finančno-ekonomskega sektorja oz. generalnega direktorja investicij – novih praviloma ni.

ZADOLŽEN: Direktor finančno-ekonomskega sektorja.

10. S 1. 4. 1989 pričnemo z uvajanjem kadrovske in kapacitetne matrice v obeh lesnih TOZD. Izhodišča (planirana 5 % odsotnost zaradi dopustov, največ 5–6 % režijskih ur norma delavcev, zmanjševanje in načrtovanje ter kontrola bolniške odsotnosti in dvig produktivnosti za 10–15 %) so obvezna tudi za nelesne TOZD. Zahteva se maksimalna angažiranost pri uvajanju boljšega izkoriščanja proizvodnih potencialov.

ZADOLŽENI: Direktorji programov, vodje obratov.

11. Zaposlovanja novih delavcev, tudi za določeni čas, praviloma ni. Izjemoma se lahko zaposluje na osnovi izkaza kadrovske matrice, vendar šele potem, ko se opravijo prerazporeditve po obratih, razporedi v proizvodnjo lastna režijska in izčrpajo vse lastne rezerve. Vsako novo zaposlitev mora predhodno obravnavati kolegij direktorja.

ZADOLŽENI: Kadrovsko-socialna služba, direktorji programov.

12. Povečati je potrebno učinkovitost dela v DSSS. Velja pravilo, da je potrebo vse tekoče zadeve rešiti v dnevno, ko se zadeva pojavi. Strokovne službe morajo predloge pripraviti same, brez obremenjevanja obratov oz. TOZD. Potrebno sodelovanje TOZD in obratov mora biti vnaprej najavljeno in usklajeno.

ZADOLŽENI: Direktorji sektorjev.

13. Poleg kratkoročnih sanacijskih ukrepov potekajo v DO Novoles tudi projekti, ki pomenijo dolgoročneje urejanje razmer v DO. O izvajanju projektov je potrebno pisno poročati 1 krat mesečno razvojnemu svetu DO. Razvojni svet je zadnji dan v mesecu, če pa je to ponedeljek, je predzadnji delovni dan.

ZADOLŽENI: Vodje oz. koordinatorji posameznih projektov, gradivo posredujejo najmanj teden dni pred sklicom razvojnega sveta DO.

14. Vsi sestanki, razen sej samoupravnih organov in njihovih izvršilnih teles, se lahko sklicujejo po delovnem času ali najprej eno uro pred koncem delovnega časa.

ZADOLŽENI: Vsi sklicatelji.

15. Vse zahteve oz. pritožbe delavcev morajo biti rešene najpozneje v 30 dneh od dneva, ko so bile podane.

ZADOLŽENI: Vodje obratov, vodje samoupravnih in splošnih aktivnosti v TOZD strokovne službe, katerih so zadeve posredovane.

16. Izvajanje zahtev in izvrševanje le-teh se spremlja na vsakem kolegiju generalnega direktorja. Neizvajanje nalog zahteva takojšnje ukrepanje. Za neizvajanje nalog ni potrebno nobene analize objektivnih oziroma subjektivnih okoliščin, zaradi katerih nekaj ni bilo možno narediti.

17. Delavce je potrebno seznaniti, prav tako tudi samoupravne organe in DPO DO in TOZD s stanjem v DO po letu 1985, slabšanje trendov in neugodnim začetkom letošnjega leta. Stanje ni potrebno dramatizirati, temveč ga razložiti, pri tem pa dati poudarek na zadeve na katere imamo vpliv.

Delavcem je tudi potrebno povedati, da v kolikor v II. tromesečju ne uspemo trende slabšanja poslovnih rezultatov zaustaviti, ali jih zaobrtni v nasprotno smer, to vodstvo ne more izvesti sanacije DO in bo odstopilo. Zato bomo v posameznih obratih in TOZD, v-dejstvo podaljšali in pred iztekom polletja ne bomo pričeli s postopki imenovanja. Ob tej oceni pa bomo podali tudi predlog za ukrepe družbenega varstva.

18. Mobilizacijo moramo doseči pri vodilnih ljudeh v TOZD in obratih, ter pri organizatorjih proizvodnega procesa, v strokovnih službah in predvsem v sektorju trženja in zunanje trgovine.

Zahteve je potrebno pojasniti: – celotnemu kolegiju generalnega direktorja, ki jih lahko tudi dopolni v smislu razširitve

– poslovnemu odboru DO
– DS DO in DS TOZD, DPO DO

– celotni vodstveni garnituri obratov (mojstri, tehnološke priprave). Tej seznanitvi prisostvuje tudi generalni direktor oz. njegov namestnik) oz. TOZD.

Rok: 14 dni.

– delavce je potrebno seznaniti z zahtevo po večjem redu ob uvajanju kapacitetne matrice in kadrovske matrice ter s sklepi, ki so vezani na rezultat (trende) DO oz. po polletnem obračunu.

Generalni direktor:
Vili Pavlič, dipl. ing.

I. Analiza poslovanja v I. kvartalu in plan za II. kvartal

Po dejanskih podatkih za januar in februar (po novem obračunskem sistemu) izkazujemo v Novolesu za prek 9 mild din izgube. Glavni vzroki odstopanj od planskih ciljev so:

TOZD	Izpad real. do letnega pl.	% DIS v realiz.	Izpad dohodka
- primarna	3.369	65	- 1.180
- finala	6.052	75	- 1.510
- polimeri	1.000	54	- 460
- kopal. oprema	2.782	65	- 970
- Sigmat	1.839	61	- 710
SKUPAJ			- 4.830

- Negativni saldo med revalorizacijskimi prihodki in odhodki (obresti) - 2.840
- Večji delež OD v eksterni realizaciji kot je bil planiran (plan 19 %, dejansko 23 %) - 2.380
- Slabši DIS v realizaciji od planiranega za 1,7 % - 1.260

Iz analize finančnih tokov pa lahko ugotovimo, da se je zadolženost kljub znižanju deviznih terjatev (na c/c za cca 2 mio USD) povečevala predvsem zaradi povečanja zalog ter poslovanja z izgubo.

Dejanskega obračuna za marec še ni, kljub temu lahko na osnovi nekaterih podatkov analiziramo doseganje zastavljenih planskih ciljev v marcu in četrtm I. kvartalu:

1. Planirana eksterna realizacija je bila v marcu dosežena v višini 5.275.000 USD, kar je 15 % več kot v povprečju prvih dveh mesecev. Za I. kvartal ugotavljamo izpad realizacije napram dinamičnemu planu za 6 % napram ciljem iz letnega plana pa kar za 20 % to je cca 3,3 mio USD. Z upoštevanjem povprečnega planskega pokritja (63 %) lahko grobo ocenimo, da smo v I. kvartalu samo zaradi izpada realizacije izgubili 1,2 mio USD dohodka.

Cilje iz letnega plana smo sprejeli zavedajoč se, da je to tisto najnujnejše kar moramo realizirati, če hočemo, da bo Novoles sploh lahko obstajal.

Ugotavljamo, da v I. kvartalu planskih ciljev nismo realizirali, v kolikor pa bi se obstoječi trendi nedoseganja plana nadaljevali do polletja, obstaja resna bojazen, da bi Novoles prišel do kritične točke obstajanja.

Da pa bi se vsemu temu izognili, je vodstvo DO angažiralo vse sile, znašli smo se v t. i. izrednem stanju, glede na to pa smo tudi plan II. kvartala iz prvotno predvidene dinamike morali korigirati do takšne višine, da bi ob polletju dosegli dinamični letni plan. Zaradi povečanja plana realizacije in proizvodnje, je nujno moralo priti do korekcije delovnega koledarja, s tem bomo pridobili v kvartalu dodatnih 10 delovnih dni.

Z dodatno proizvodnjo in prodajo bi v II. kvartalu realizirali sledeče efekte:

1. Dodatna realizacija 2,5 mio USD bi ob upoštevanju 60 % pokritja dala neto efekt:

- povečan dohodek 1,0 mio USD
- večji OD zaradi nadur (10 %) 0,3 mio USD
- netto ostanek 0,7 mio USD

Ker v treh mesecih potrebujemo za poslovanje brez izgube dodatnih 0,8 mio USD, so v planu predvideni še posebni ukrepi:

- prihranki na DIS 3 % 0,33 mio USD
- prihranki na FIS 10 % 0,21 mio USD
- znižanje zalog za 15 % 0,28 mio USD

- Poleg teh ukrepov moramo postaviti dodatne zahteve na področjih:

- trženja (uskladitev prodajnih in nabavnih cen)
- finančnih transakcij v smislu zagotovitve trajnih virov
- preko uvoza doseči dodatno stimulacijo izvoza (planirati dodatni uvoz mesečno 300 - 500 tisoč USD)

Težave pri doseganju povečanega plana proizvodnje na lesnem delu bo prav gotovo predstavljala surovinska preskrba. Na planski koordinaciji je bilo ugotovljeno, da je sedaj preskrba brez večjih motenj možna le v mesecu aprilu, medtem ko sta maj in junij vprašljiva in bo konec aprila ponovno potrebno preveriti vse obstoječe možnosti zaradi povečanih proizvodnih aktivnosti.

Straža, 11. 4. 1989

Pripravila:
Fink Jože
Mihelič Marija

II. Predlog spremenjenega koledarja za II. kvartal 1989

APRIL: sobota, 8. 4. - nadurna sobota
četrtek, 27. 4. - nadurni praznik
petek, 28. 4. - normalni delavnik
sobota, 29. 4. - nadurna sobota

DELOVNI DNEVI 21 + 4 = 25

MAJ: sredi, 3. 5.
četrtek, 4. 5. prosti dnevi
petek, 5. 5.
sobota, 13. 5.
sobota, 20. 5. delovni dnevi
sobota, 27. 5.

DELOVNI DNEVI 18 + 3 = 21

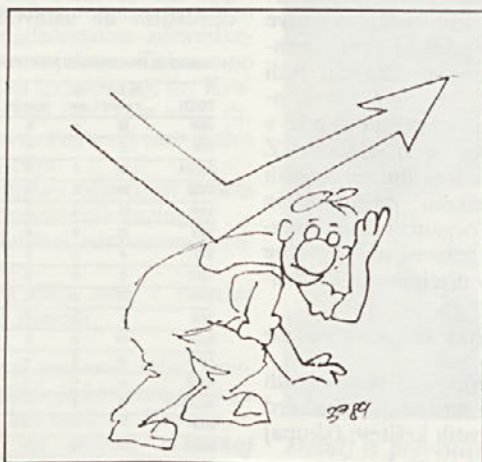
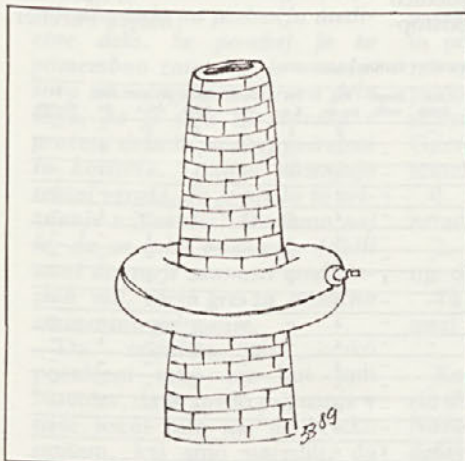
JUNIJ: sobota, 10. 6.
sobota, 17. 6. nadurne sobote
sobota, 24. 6.

DELOVNI DNEVI 23 + 3 = 26

SKUPAJ KVARTAL DELOVNIH DNI 62 + 10 = 72

Delo v nadurnih sobotah oz. prazniku je obvezno za vse proizvodne delavce in tiste organizatorje dela, ki jih določi direktor TOZD z obratovodji.

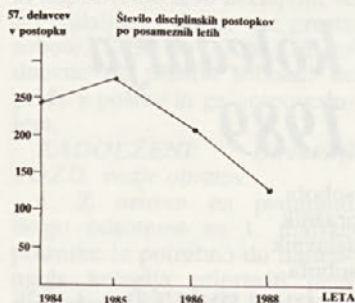
Za DSSS določa delo v nadurnih sobotah v obliki dežurstev generalni direktor DO.

Poročilo disciplinske komisije v letu 1988

Disciplinska komisija delovne organizacije Novoles je za leto 1988 opravila 33 javnih obravnav na katerih je obravnavala 130 delavcev – kršiteljev in katerim je bilo očitano 157 kršitev delovnih obveznosti. Začeti disciplinski postopki za kršitve storjene ob koncu leta so bili prenešeni v leto 1989 in obravnavani na 7. javnih obravnavah zoper 16 delavcev.

Ti podatki kažejo na konstanten padec števila obravnav, kot padec števila zahtev za uvedbo disciplinskega postopka iz leta v leto, saj primerjava z ostalimi leti kaže, da je bilo v letu 1986 razpisanih 48 javnih obravnav, kjer je bilo obravnavano 206 delavcev in v letu 1985 razpisanih 52 javnih obravnav ter obravnavano 281 delavcev. Analiza disciplinskih postopkov za leto 1987 ni bila izdelana.

Disciplinska komisija je izrekla delavcem v postopku naslednje disciplinske ukrepe: 2. primera oprostitve odgovornosti, 21 opominov, 28 javnih opominov, 2. denarne kazni, 2. razporeditvi na druga dela in naloge, 47 prenehanj delovnega razmerja s pogojno odložitvijo izvršitve, 10 prenehanj delovnega razmerja, v 6. primerih je predlagatelj umaknil zahtevo v teku postopka, v 6. pa je kršitelj sam prekinil delovno razmerje. Poleg tega je disciplinska komisija v 10. primerih postopka s sklepom določila tudi povrnitev materialne škode, ki jo je delavec povzročil s svojo kršitvijo, v 8. primerih pa je postopek ustavila zaradi pomanjkanja dokazov.

Zoper izrečene ukrepe je v zakonitem roku vložilo zahtevo za varstvo pravic na delavski svet TOZD 8 delavcev. Delavski svet je v 2. primerih spremenil izrečeni ukrep disciplinske komisije tako, da je izrekel blažjega, v ostalih primerih pa je v celoti potrdil sklep disciplinske komisije in zahtevo zavrnil.

Trenutno so pred sodiščem združenega dela v teku 3. postopki, ki pa še niso pravno-močno končani.

En delavec je vložil zahtevo za varstvo pravic zoper sklep DS TOZD s katerim mu je bil izrečen ukrep pogojno prenehanje

delovnega razmerja za dobo enega leta, dva delavca pa zoper ukrep prenehanja delovnega razmerja.

Pri izbiri ukrepa je disciplinska komisija upoštevala olajševalne in oteževalne okoliščine, teže kršitve delovnih obveznosti, stopnjo delavčeve odgovornosti in okoliščine v katerih je bila kršitev storjena, mnenje o samem delavcu, ter izrekla primeren ukrep z namenom vzgojnega vpliva na delavca v postopku in na ostale delavce. V letu 1988 je bilo glede na prejšnja leta občutno povečano število izrečenega ukrepa prenehanje delovnega razmerja, ki pa se je pogojno odložil in zmanjšano število ukrepa prenehanje delovnega razmerja kar kaže na to, da je bilo obravnavano manj povratnikov in več delavcev oz. novih kršiteljev, ki so storili in bili obravnavani za hujsko kršitev. Disciplinska komisija je uporabila za kršitve vse ukrepe, ki so zakonsko dani na razpolago in med drugimi tudi ukrepa prerazporeditve in denarne kazni, ki sta bila v preteklosti zanemarjena ali neuporabljena.

Disciplinska komisija je delala v sestavi predsednika in članov TOZD, z udeležbo zunanjega člana. Konec aprila 1988 smo v SSA črtali določbe o sodelova-

Tabela 1.: Izrečeni ukrepi po posameznih letih v %

	Javni opomin	Razporeditev	Denar. kazen	Pogoj. preneh.	Preneh. pren.d.r.d.r.
1985 – (281 kršitel.)	20,2	20,6	1,4	1	28,4
1986 – (206 kršitel.)	28,1	25,6	0,4	0	26,2
1988 – (130 kršitel.)	16,1	21,5	1,5	1,5	36,1

nju zunanjega člana na obravnavah, saj smo ocenili, da njegova udeležba pri odločanju ni potrebna in so odločitve same disciplinske komisije dovolj objektivne. Črtanje zunanjega člana je bilo tudi zakonsko dovoljeno.

Primeri, ki so bili začeti konec 1988. leta in prenešeni v leto 1989 so bili obravnavani v novi sestavi disciplinske komisije na podlagi izvedenih volitev s 16. 1. 1989, kjer smo določili nove člane in na podlagi reorganizacijskih sprememb določili tudi spremenjeno sestavo disciplinske komisije, ki poslej deluje v obliki senata treh članov. Z manjšim številom smo se izognili večjim stroškom postopka in težavam pri organiziranju obravnav zaradi težavnosti udeležbe petih članov disciplinske komisije.

Analiza kršitev delovnih obveznosti:

Analiziranje ugotovljenih kršitev kaže naslednji vrstni red najbolj pogostih kršitev: (skupaj 137 kršitev)

1. Neopravičeni izostanki z dela – 58 kršitev ali 42,3 %
2. Neizpolnjevanje ali malomarno izvrševanje delovnih obveznosti – 24 kršitev ali 17,5 %
3. Vinjenost na delu ali prenašanje alkohola – 16 kršitev ali 11,6 %
- 4–5 Nepravilen odnos do sodelavcev, pretep, grožnje – 12 kršitev oz. 8,7 %
- 4–5 Zamujanje na delo oz. predčasno zapuščanje dela – 12 kršitev oz. 8,7 %
6. Odklonitev del in nalog – 8 kršitev ali 5,8 %
7. Ostale kršitve – 7 primerov oz. 5,1 %

Vrstni red najpogostejših kršitev kaže, v primerjavi z letom 1986, da so neopravičeni izostanki še vedno najpogostejše

ka. Z bolj pazljivim delom in objektivnejšim ocenjevanjem predlagateljev katera kršitev je tiste vrste, ki pogojuje utemeljen zahtevek in nadaljevanje postopka, bi omogočili kvalitetnejše delo disciplinske komisije in učinkovitejše delovanje ukrepa na delavca, ki je storil kršitev.

Disciplinska komisija je zaradi pozno podanih zahtevkov obravnavala stare in večkrat že pozabljene kršitve. Tu naj opozorim, da so z novelo ZZZD in ZDR uvedeni novi zastaralni roki, ki določajo, da se mora postopek končati v 6. mesecih (prej eno leto) kar bo bistveno pospešilo postopek in bo zato mogoče objektivneje ocenjevati kršitve in okoliščine s primernejšo dolo-

VRSTE KRŠITEV PO TOZD	TDP	TSP	ŽA.	TGD	TVP	TES	TPI	TKO	TPP	TPE	TAP	LIP.	BOR	SIG	BLP	DSSS	Σ
neopravičen izostanek	13	–	11	2	8	7	6	2	4	–	4	2	–	4	–	–	58
neizpolnjevanje ali malomarno izvrševanje delovnih obveznosti	3	–	2	3	–	2	–	2	4	3	3	–	–	–	–	1	24
kršitev predpisov o požarni var.	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
ponarjanje listin, dajanje netočnih podatkov	–	–	1	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1	2
odklonitev del in nalog	–	–	5	–	1	–	–	–	1	–	1	–	–	–	–	–	8
neopravičeno koriščenje sredstev za delo	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
nepravilen odnos do sodelavcev, pretep grožnja	1	–	2	–	1	–	1	1	–	2	4	–	–	–	–	–	12
vinjenost na delu, prinašanje alkohola	3	–	5	–	3	–	1	–	1	2	–	–	–	–	–	–	16
zamujanje na delo oz. predčasno zapuščanje dela	–	1	1	2	1	3	1	–	1	–	1	–	–	–	–	–	12
neupoštevanje navodil za zdravljenje	–	–	3	1	2	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	6
povzročitev škode TOZD	–	–	–	–	–	–	–	–	2	2	–	–	–	–	–	–	4
izostanek oz. odklonitev nadurnega dela	–	–	–	2	–	–	–	–	2	–	–	–	–	–	–	–	4
prihod ali odhod na nedovoljenem mestu	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
protipravno prilaščanje	1	–	–	–	2	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	4
ostale kršitve	–	–	1	–	1	–	3	1	–	–	–	–	–	–	–	–	7
	21	1	30	11	13	13	9	9	15	9	13	4	0	7	0	1	157

čitvijo ukrepa. Kljub skupni disciplinski komisiji še vedno ni zagotovljena enotnost kriterijev za pričetek postopka, na kar kaže različno število postopkov po posameznih TOZD oz. različni kriteriji za uvedbo disciplinskega postopka.

Največje število obravnavanih kršitev je bilo izvedenih v TOZD Žaga in TOZD TDP, nobene zahteve pa ni bilo za TOZD BLP in TOZD BOR – Krško. Vsekakor bi bilo potrebno v bodoče kriterije za uvedbo postopka poenotiti.

Priloga tega poročila je TABELA Z VRSTAMI KRŠITEV PO TOZD.

Prilagodila: Mojca Pureber

IZREČENI DISCIPLINSKI UKREPI IN POVRNITEV ŠKODE V LETU 1988

TOZD	Št. del. v post.	Št. obr.	Opomin	Jav. op.	den. kazen	Razporedit.	Pog. pren.d.r.	Pre. d. r.	Umak. zaht.	Odklon. dneva	del. pre. del. r.	Odg. br.	Se uk. opr.
TDP	18	4	2	2	–	–	–	9	2	1	4	2	–
TSP	1	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1
ŽAGA	25	5	2	8	–	–	7	3	1	1	–	4	–
TGD	10	2	2	2	–	–	4	–	–	–	–	–	–
TVP	11	2	3	2	–	–	4	1	–	–	–	1	–
TES	12	3	4	6	–	–	1	–	–	–	–	1	–
TPI	8	3	1	–	–	–	6	1	–	–	–	–	–
TKO	8	3	1	1	–	–	1	2	–	–	–	2	–
TPP	12	2	1	2	–	–	2	–	4	1	1	1	1
TPE	6	2	2	1	–	–	3	–	–	–	–	–	–
TAP	10	2	2	3	–	–	4	–	–	–	–	1	–
LIPA	4	2	–	–	–	–	4	–	–	–	–	–	–
BOR	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
SIGMAT	4	2	–	1	–	–	2	1	–	–	–	–	–
BLP	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
DSSS	1	1	–	–	–	–	1	–	–	–	–	–	–

Tone Špelko, dobitnik priznanja Delo in znanje

Ugledna institucija Univerzitetni inštitut za medicino dela, prometa in športa v Ljubljani vsako leto podeljuje priznanje »Delo in znanje« najboljšim zaslužnim osebam za razvoj medicine dela, prometa in športa. Letos je to eminentno priznanje prejel tudi naš sodelavec Tone Špelko. Da gre za resnično pomembno priznanje, priča to, da ga dobivajo prizadevni zdravniki. Glede na to, da ga je prejel naš sodelavec Tone Špelko, ki ni zdravnik, ima tako priznanje še posebno težo in pomen. Ker gre, kot smo ugotovili za pomemben dogodek, ki je prinesel tudi Novolesu kot celoti ugled, vam Toneta поблиže predstavljamo.

Tone se je rodil l. 1928 v Gornjem Polju pri Dol. Toplicah. Končal je različne šole: najprej se je izučil za mizarja, nadaljno izobrazbo si je pridobil na delovodski šoli, srednji tehnični šoli in na koncu končal višjo tehnično varstveno šolo v Ljubljani. Omenjene šole so mu dale tako praktična znanja kot tudi teoretična. To je, kot bomo videli, znal Tone spretno tudi izkoristiti. V Novolesu je neprekinjeno zaposlen od l. 1952. V dolgoletnem obdobju bivanja v Novolesu je opravil različna dela: bil je delovodja, tehnični vodja, vodja priprave dela in od l. 1968 vodja službe za varstvo pri delu.

Vsa leta je bil tudi aktiven družbenopolitični delavec; bil je večkrat sekretar OOKZ, večkrat predsednik konference ZS DO Novoles. Zaradi prizadevnega dela je bil izvoljen tudi za opravljanje funkcij v občini in v republiki. Več let je bil v upravnem odboru republiškega sindikata za lesne in gozdarske delavce, nazadnje je bil tudi predsednik komisije pri republiškem odboru za življenjske in delovne pogoje. Ravno pri opravljanju te funkcije je dobil prvi širši vpogled o potrebah preventivnega zdravstvenega varstva. Za svoje neutrudno delo je prejel tudi vrsto priznanj: med drugim tudi zlati znak sindikata in orden dela s srebrnim vencem (zvezno priznanje).

Sedaj je prejel še že omenjeno priznanje »Delo in znanje« Univerzitetnega inštituta za medicino dela, prometa in športa. Tonetu smo postavili nekaj vprašanj v zvezi z navedenim priznanjem, na katera nam je ljubeznivo odgovoril.

Tov. Tone, 19. marca si dobil priznanje »Delo in znanje«, ki pomeni tako za tebe kot tudi za Novoles pomembno nagrado za prizadevanja na področju medicine dela. Še posebej je to pomembno zato, ker je novolesova tehnologija in narava dela taka, da je skrb za človeka v procesu dela še posebej potrebna in koristna. Gotovo obstajajo tehnični vzroki, da je prišlo to priznanje v Novoles? Dodamo naj še, da so tako priznanje dobili sami doktorji znanosti medicinskih ved, torej gre za resnično eminentno priznanje.

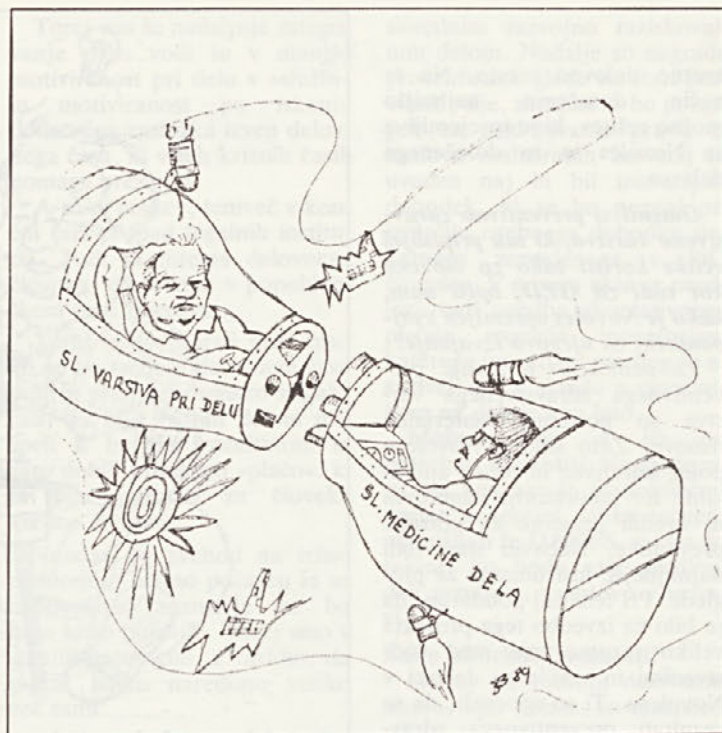
Da, resnično smo lahko počaščeni tako jaz kot tudi Novoles, da je prišlo priznanje v naše roke! zato naj na kratko opišem, kaj smo naredili, da

smo si prislužili pozornost. Medicina dela je ena najpomembnejših vej zdravstva, ki skrbi za preprečevanje obolenj delavcev ter za zagotavljanje zdravih delovnih pogojev in urejeno delovno mesto. Enake naloge in cilje ima poleg tehničnega zavarovanja tudi služba za varstvo pri delu. Da bi razvili prej omenjene naloge medicine dela tudi v Novolesu, smo pričeli strokovno in timsko izvajati preventivno zdravstveno varstvo. Pobudo za to so dali naši vodilni in vodstveni delavci, ki so uvideli potrebo, da je pri taki tehnologiji, s katero razpolaga Novoles, potrebna temeljita zdravstvena obravnava delovnih mest. Taka obravnava pa je seveda možna samo s pomočjo in pod nadzorstvom zdravstvenih strokovnjakov. Tako smo pridobili za sodelovanje dr. Kvasičevo (vodja DMD) in mag. dr. Gazvodovo. Postavili smo si dva temeljna cilja:

1. zmanjšati odsotnost z dela zaradi zdravstvenih razlogov
2. podaljšati zdravstveno stanje delavca

Ta dva cilja smo v dobršni meri tudi dosegli.

Ko ste si postavili cilje, katerih doseganje je koristno tako za Novoles kot tudi za človeka – delavca, ste morali marsikaj

Pri popolnem spajanju modulov ne bo izgube in zdravstvenih problemov v DO tudi ne.

postoriti za to. Kaj ste oz. še delate?

Prva naša naloga je bila: pravega človeka (zdravstveno sposobnega) postaviti na pravo mesto. To nam je bil oz. nam je osnovni motto. Cilj nam je bil, da delovno mesto čimbolj prilagodimo delavčevim sposobnostim. Zato smo v začetni fazi pristopili najprej k analizi delovnih mest, da bi dobili pregled nad posebej izpostavljenimi delovnimi mesti, ki terjajo ukrepanje v smislu zdravstvene zaščite delavca. Hkrati smo se lotili preventivnih pregledov vseh zaposlenih ter tako dobili pregled nad tistimi delavci, ki imajo zmanjšano delazmožnost ali druge zdravstvene omejitve. Takim delavcem smo nato preskrbeli taka delovna mesta, ki ustrezajo njihovemu zdravstvenemu stanju. S tem smo omogočili delavcu, da ohrani svoje zdravstveno stanje, obenem pa smo dosegli tudi njegov večji učinek. Nadalje smo pričeli

raziskovati tudi nekatere materiale, za katere še ni ugotovljena stopnja škodljivosti za zdravje, to so predvsem: formaldehidi, poliester itd.

Kako poteka prilagajanje delovnih mest delavcu, ki ima zmanjšano delovno sposobnost?

Da bi se ti postopki izvajali čimbolj korektno in strokovno, smo v l. 1987 sklenili samoupravni sporazum z Zdravstvenim domom za izvajanje preventivnega zdravstvenega varstva v Novolesu. Skupno smo izdelali program dela in strokovna navodila za strokovno izvajanje dela. Tako pri obravnavi vsakega delavca, ki ima zmanjšano delovno zmožnost, sodelujeta tako služba za varstvo pri delu kot tudi zdravnik medicine dela. Skupno na konkretnem delovnem mestu določita primernost delovnega mesta za določenega delavca, sodelujeta pa tudi pri sami pripravi delavca za kon-

Detalj iz preventivne ambulante

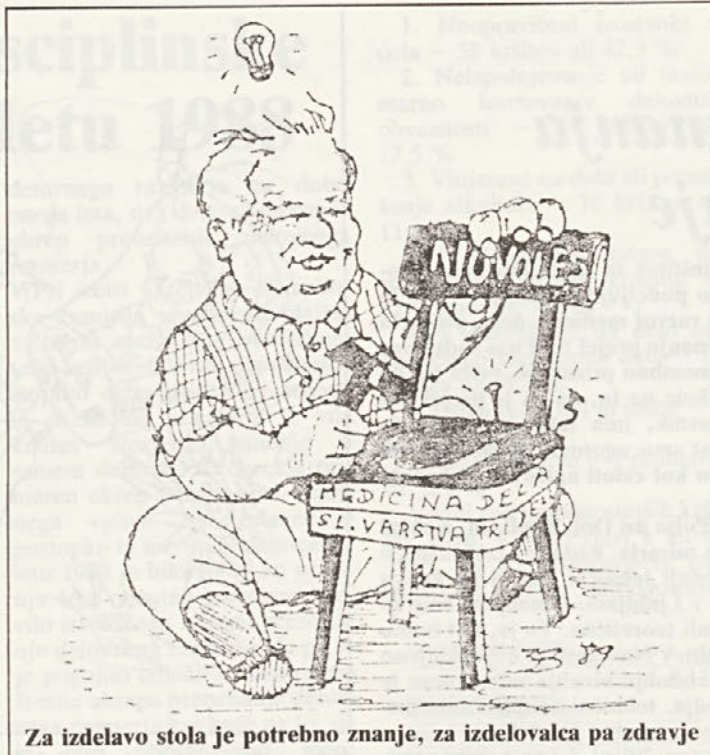
kretno delovno mesto. Na ta način dosežemo najboljšo možno rešitev, ki je sprejemljiva za Novoles in za določenega delavca.

Omenil si preventivno zdravstveno varstvo, ki mu pripisuješ velike koristi tako za človeka kot tudi za OZD, opiši nam, kako je Novoles opremljen s pripomočki za njegovo izvajanje?

Za nemoteno izvajanje preventivnega zdravstvenega varstva so potrebne materialne osnove. Zato smo v Novolesu poleg kurativne in zobne ambulante ter laboratorija zagotovili in uredili prostore za potrebe preventive. Nabavili smo tudi najnovejše instrumente za preglede. Pri tem naj poudarim, da je bilo za izvedbo tega projekta veliko razumevanja med vodstvenimi in vodilnimi delavci v Novolesu. Ti so spoznali, da se rezultati preventivnega zdravstvenega varstva vidno poznajo na delu in jih je mogoče tudi finančno ovrednotiti. Zato to priznanje, ki je sicer naslovljeno na mene, pomeni priznanje celemu Novolesu, posebno pa tistim, ki so si prizadevali za izboljšanje delovnih pogojev v Novolesu.

Ali so znani že konkretni rezultati posegov preventivnega zdravstvenega varstva. Vemo, da vseh rezultatov iz tega naslova ne moremo videti, izmeriti ali stehpati, pa vendar?

Iz letnih poročil odsotnosti z dela razberemo, da se je odsotnost z dela zaradi bolovanja v obdobju iz l. 87 na leto 88 zmanjšala za skoraj 5 %. To je prvi viden rezultat. Dalje, poznavanje zdravstvene sposobnosti delavcev in možnosti njihovega prilagajanja določenemu delovnemu mestu, ki ustreza določenemu delavcu, je že na taki višini, da ni težav postaviti delavca na tako delovno mesto, ki ustreza njegovim zdravstvenim sposobnostim (če seveda dopuščajo tehnološke možnosti v tovarni). Prepričan pa sem, da

Za izdelavo stola je potrebno znanje, za izdelovalca pa zdravje

so tudi delavci, ki so bili obravnavani kot delavci z zmanjšano delazmožnostjo, še posebej pa invalidi, zadovoljni z našimi prizadevanji in da zaupajo našemu timu. Najdlje bomo pa prišli, ko nam bo uspelo izdelati t. i. »zemljevid« kompleksnega zdravstvenega stanja novolesove zaposlitvene populacije, ki nam bo omogočal hitro ukrepati. Največji uspeh pri preventivnem zdravstvenim varstvom je ta, da je vzpostavljen dnevni kontakt z dr. Balogom, vodstvom tozdiv oz. obratov, službo varstva pri delu in KSS glede dnevnih problemov v proizvodnji, glede zdravstvenega stanja delavcev in glede izostankov z dela.

Kako se bodo aktivnosti nadaljevale? Ali pa je to, kar ste sedaj dosegli že dovolj?

Ciljev, ki sem jih omenil v uvodnem vprašanju, še zdaleč nismo dosegli. Rekel bi, da še na polovici poti nismo. To dejavnost bo treba vsekakor še razširiti. Ker je zdravstvena disciplina preventivnega zdravstvenega

varstva še zapostavljena, bomo morali vložiti še veliko truda, da bomo zagotovili kadre in materialna sredstva. Ponovno trdim, da je preventivno zdravstveno varstvo prvi in največji garant uspeha pri zmanjševanju obojenj in omogočanju večjih delovnih rezultatov, predvsem pa velik doprinos k zdravju človeka.

Tone, kaj ti pomeni to priznanje?

Za mene osebno pomeni to priznanje potrditev, da smo si v Novolesu pravilno začrtali zdravstveno politiko, ki mora obroditi sadove. Prav tako pomeni to, da se Novoles odpira vsem pobudam in na široko odpira vrata preventivnemu zdravstvenemu varstvu. Osebno čutim ob tem satisfekcijo, da sem tudi sam po svojih močeh prispeval pri uveljavljanju te humane in za delavca kot tudi podjetje nadvse koristne zdravstvene aktivnosti.

A. Šterbenc

Kadrovske vesti za mesec marec 1989

TOZD PRIMARNA PREDELAVA LESA:

Obrat TVP:

Odšli: Kastelic Igor (v JLA), Šercelj Janez, Kastelic Ivan in Pirc Terezija (upokojitev).

Obrat ŽAGA:

Prišli: Pranjič Ana, Pevc Marjan, Vardič Anda, Bevc Dejan, Mohar Jože, Ovniček Marjan, Nagelj Bojan

Odšli: Blatnik Martin (sporazum), Pirnar Alojz (upokojitev).

Obrat TES:

Odšel: Jerman Franc (upokojitev).

TOZD FINALNA PREDELAVA LESA:

Obrat BOR:

Prišli: Lekše Ivan (iz JLA)

Odšli: Bobnič Franc (izjava delavca), Olovec Stanislav, Zorko Boris in Barbič Boris (v JLA).

Obrat IGK:

Prišel: Zupančič Cveto (iz TPP)

Odšel: Zaletelj Darinka (v DSSS).

Obrat TDP:

Prišli: Jurca Mirjana, Drobnič Venč, Jakše Jože, Vidmar Jože in Čutura Ilija (iz SD FPL).

Odšli: Mervar Mateja (sporazum), Mišura Matej (v JLA), Nosan Frančiška in Sajevec Jožica (v TPP).

Obrat TSP:

Odšli: Urbančič Jože (smrt), Rolih Ivan (sporazum), Šiška Marta (upokojitev), Povše Jože (v TPP), Šporar Jože (v DSSS).

Obrat TPP:

Prišli: Osolnik Mojca, Klevišar Zvonko (iz JLA), Nosan Frančiška (iz TDP), Sajevec Jožica (iz TDP), Peterlin Alojzij (iz SD FPL), Povše Jože (iz TSP).

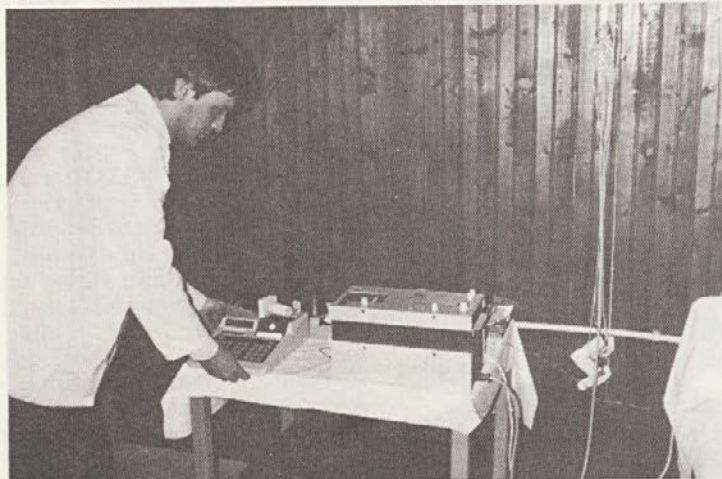
Odšli: Gazvoda Alojz (upokojitev), Zupančič Cveto (v IGK).

Obrat TGD:

Prišli: Plot Milena, Longar Anica, Nahtigal Dušan (iz JLA).

SKUPNA DEJAVNOST FPL:

Odšli: Drobnič Venč, Jakše Jože, Vidmar Jože in Čutura Ilija (v TDP), Peterlin Alojzij (v TPP).

Preventivna ambulanta, specialni instrumenti za merjenje fizičnih sposobnosti

STANJE ZAPOSLENIH NA DAN 31. 3. 1989

TOZD	OBRAT	MOŠKI	ŽENSKE	SKUPAJ
	TVP	113	153	266
	ŽAGA	261	93	354
	TPI	60	23	83
	TES	116	8	124
	SD PPL	11	1	12
SKUPAJ PRIMARNA PRED. LESA		561	278	839
	BOR	69	51	120
	IGK	59	40	99
	TDP	126	149	275
	TSP	126	126	252
	TPP	70	40	110
	LIPA	95	34	129
	TGD	65	60	125
	SALON	13	4	17
	SD FPL	15	3	18
SKUPAJ FINALNA PRED. LESA		637	507	1144
	SIGMAT	125	40	165
	TAP	75	58	133
	TKO	163	65	228
	DSSS	209	198	407
SKUPAJ NOVOLES		1771	1146	1917

TOZD SIGMAT:

Prišel: Omerzu Jože (iz JLA)
Odšel: Ban Samo (v JLA)

TOZD TAP:

Prišli: Kramar Andreja, Kozlevčar Matjaž
Odšli: Nose Ludvik (sporazum)

TOZD TKO:

Prišli: Jurinčič Zdravko (iz SCT-JLA), Vinski Denis (iz JLA).

DSSS:

Prišli: Hočevar Brigita, Petrovič Branko, Zaletelj Darinka (iz IGK), Šporar Jože (iz TSP).
Odšli: Iskra Darko (sporazum), Vodopivec Fanika (upokojitev), Polinger Franjo (sporazum), Filak Janez (sporazum).

INOVATOR

Inovacije namesto »sive ekonomije«

Naš standard realno a zanesljivo pada. Trend padanja se kljub že do kraja težavni situaciji ne ustavi. Zato je marsikdo, ki včasih tudi razmišljal ni o tem, si primoran iskati dodaten zaslužek, čemur v žargonu rečemo »SIVA EKONOMIJA«.

Kot »SIVO EKONOMIJO« bi lahko opredelili vsak dodaten vir oz. dotok denarnih sredstev, ki ni v okviru delovne zadolžitve. Siva ekonomija je pogostejša v tistih okoljih, kjer so realni osebni dohodki zelo nizki. Tako je v okviru Jugoslavije na Kosovu razmerja med osebni dohodki in dotoku sivih sredstev

največji in obratno v razmerju z osebni dohodki ustvarimo Slovenci manj denarja iz te oblike zaslužka.

Tako se nam pojavlja situacija, da se zaradi nizkih osebnih dohodkov delavci manj angažirajo na delovnem mestu kot izven njega.

To pa počasi postane verižna reakcija. Razviti svet pozna drugačno in predvsem uspešnejšo obliko preživljanja, ki tistega, ki dela in razmišlja v prid firme tem ustrezno nagradi. Tako ima firma od njega večje koristi kot od tistega, ki je pri delu nemotiviran in slabše plačan.

Torej nas še nadaljnje zategovanje pasu vodi še v manjšo motiviranost pri delu v »službi« in motiviranost po iskanju dodatnega zaslužka izven delovnega časa, ki v teh kriznih časih pomaga preživeti.

A to ni rešitev, temveč v končni fazi propad legalnih institucij. Tudi ni interes delovnega človeka, da se tudi v popoldanskem času izčrpava.

Torej bodo morali priti časi, ko se bo treba v delovnem času bolj in predvsem umsko angažirati, da bi s svojim delom prispeli k boljšim rezultatom in zato dobili primerno »plačo«, ki bi bila jamstvo za človeka vredno življenja.

Vendar bo prehod na tržno ekonomijo očitno počasen in se napovedano razmerje ne bo tako hitro pojavilo. Torej smo v stanju status quo, z razliko, da tokrat lahko naredimo veliko več sami.

sionalnim razvojno raziskovalnim delom. Nadalje so nagrade procentualno glede na stari pravilnik višje, skrajšal se bo postopek za pridobivanje pravic iz naslova realiziranih inovacij in uveden naj bi bil inovacijski dohodek, ki se bo poznal pri izplačilu osebnega dohodka slehernega zaposlenega v DO Novoles. V novem aktu se predlaga tudi uvedba akontativnega plačila nagrade inovatorjev, katerega inovativni predlog še ni zaživel oz. v skladu s pravilnikom ne deluje eno leto.

Možnosti so, a jih bo potrebno izkoristiti. Ne glede na to, da nov akt še ni dokončno urejen in sprejet, lahko začnete razmišljati že DANES, saj bo do takrat, ko bodo vaši predlogi dali rezultate, zagotovo v veljavi.

Kako izkoristiti možnosti?

Skoraj na vsakem delovnem mestu, kjer delate, so možnosti

Eno od možnosti, ki se nam odpira, je nagrajevanje od prihodka inovacij, (nagrade inovatorjev.)

Predstavljam si kako se nekateri ob branju tega nagajivo smejite saj od toliko govorjenja in podpiranja inovativne dejavnosti ni bilo do sedaj veliko narejenega.

NOVE MOŽNOSTI V OKVIRU NOVOLES

Dolgo pričakovani samoupravni akt, ki bo v DO Novoles na novo urejal razmerja med ustvarjalci in delovno organizacijo, bo kot kaže kmalu zaživel. Za njegovo realizacijo smo se zavzeli v razvojno raziskovalnem centru, prav tako pa tudi v Splošno-pravni službi DO Novoles. Osnutek je pripravljen nadaljnje korigiranje in samoupravno sprejemanje pa naj bi bilo opravljeno v bližnji prihodnosti.

Kaj nam obeta nov akt?

V novem aktu je odpravljena diferenciacija med množično inventivno dejavnostjo in profe-

racionalizacije delovnega procesa. (Kako narediti hitreje, ceneje, z manjšo porabo materiala, kvalitetne in varnejše.) Če boste o tem razmišljali se vam bo slej ko prej porodila ideja, ki jo prenesite svojemu nadrejenemu. V kolikor vaš neposredni nadrejeni za tovrstno komuniciranje ne bo imel posluha, se obrnite njemu nadrejenemu in če vam to ne uspe, pokličite int. št. 324.

Če boste ravnali po nasvetu, se bodo rezultati tega poznali tudi v vaši kuverti vsakega 12. v mesecu. Ti rezultati bodo dvojni. Prvi se bo pokazal ob izplačilu nagrade, drugi pa ob vesplošnem inovativnem delu na boljšem gospodarjenju v DO, saj bodo ob boljših poslovnih rezultatih naši osebni dohodki realno višji. Predvsem je potrebna volja in ustvarjalni duh. Tisti, ki pa pri sebi ne čutite te ustvarjalne (inovatorske) žilice, pomagajte tistim, ki jo imajo, da bodo poleg svojega dela lahko kreativno ustvarjali.

Janez Doltar

Spremljevalci človekovega dela – utrujenost

1. Kaj je utrujenost?

Utrujenost pomeni zmanjšanje sposobnosti za delo. Vsako delo, najsi bo fizično ali intelektualno, spremlja proces postopnega spreminjanja delovne intenzivnosti oz. aktivnosti, kar imenujemo utrujenost. Kadar se tempo dela zmanjšuje, upada govorimo o utrujenosti. Utrujenost je tako fizičnega kot tudi na in predvsem psihičnega (živčnega značaja). V procesu dela se najprej utrudijo živčne celice in šele nato mišice, ki dobivajo impulze iz živčnih celic. Stopnjo utrujenosti merimo s merskim inštrumentom, ki ga imenujemo ergograf.

2. Objektivna in subjektivna utrujenost

Poznamo dvoje vrst utrujenosti: objektivno in subjektivno. Objektivna utrujenost je dejanska utrujenost, ko nastopi popolna izčrpanost organizma in nesposobnost za nadaljno delo. Imenujemo jo zato tudi prava utrujenost. O subjektivni utrujenosti ali psihološki oz. duhovni utrujenosti govorimo tedaj, ko človek samo občuti utrujenost in nima volje do dela, čeprav do dejanske izčrpanosti organizma še ni prišlo. Psihološka ali subjektivna utrujenost je večinoma posledica duhovnega dela, pojavlja se pa tudi kot posledica

fizičnega dela in pogosto najavljaja objektivno (pravo) utrujenost, kar lahko tolmačimo kot signal, da je treba delo prekiniti. Vzroki subjektivne utrujenosti: v glavnem nastopi kot posledica psihološke zasičenosti z delom, monotonije, dolgočasje, nikakor pa ne kot posledica izčrpanosti organizma. Subjektivni občutek utrujenosti ima tudi praktične posledice: slabi motivacijo za delo, delavec upočasnjuje ali prekinja delo, lahko si predstavlja, da ga delo ne zanima. Tako postaja delo vse bolj neprijetno in dolgočasno. Pogosto doživljanje subjektivne utrujenosti pri istem delu lahko privede do tega, da delavec trajno zavzeme negativno stališče do dela in tako trajno poslabša motivacijo tivoacijo za delo. Utrujenost oslabi tudi druge psihične funkcije: razumevanje in percepcijo podatkov, ki jih posredujejo naša čutila, kar neredko povzroči nesreče pri delu. V stanju utrujenosti se zmanjša tudi pozornost, posebno pa proces mišljenja ali zmanjša se inventivnost in kreativnost. Utrujenost vpliva tudi na emocionalnost, utrujen človek je emocionalno labilen in hitro prihaja v spor s svojo okolico.

Proces utrujanja znatno kompenzirajo: volja, emocionalna vznburjenost in interes za delo.

Shema stopenj utrujenosti po K. K. Platonovu

Simptomi	Stopnja utrujenosti			
	I. začetna	II. lažja	III. izrazita	IV. težka
Zmanjšanje delovne sposobnosti	manjše	opazno	izrazito	močno
Emocionalne spremembe	občasno zmanjšanje interesa za delo	občasna labilna razpoloženja	razdraženost	močna razdraženost
Nespčnost	težje je zaspati in prebujati se	veliko težje je zaspati in prebujati se	zaspanost podnevi	nespečnost
Zmanjšanje intelektualne delovne sposobnosti	ni je	težje se je koncentrirati	občasna pozablljivost	znatno zmanjšanje pozornosti in oslabljeno pomnenje
Psihohigiensko ukrepanje	reguliranje odmora, fizikultura, kulturno razvedrilo	reden dopust in odmor	reden dopust in organiziran dopust sta potrebna čimprej	zdravljenje

3. Znaki in vzroki utrujenosti

Zmanjševanje delovne učinkovitosti je najvidnejši znak utrujenosti. Utrujenost pa prepoznamo tudi po tem, da delavec dela vse več napak na delu. Kulminacija utrujenosti je preutrujenost.

Poleg dela kot glavnega vzroka utrujenosti nastopajo še ostali vzroki: slaba fizična razvilitost, slaba prehrana, alkohol, kajenje, neugodna sredina itd. Poznamo različne stopnje utrujenosti: lahka utrujenost je naraven pojav, močna utrujenost se pa pojavlja kot posledica razkrajanja psihohigienskih pravil, zelo močna utrujenost (preutrujenost) je pa že bolezen. Sovjetski psiholog K. K. Platonov predstavlja naslednjo shemo utrujenosti.

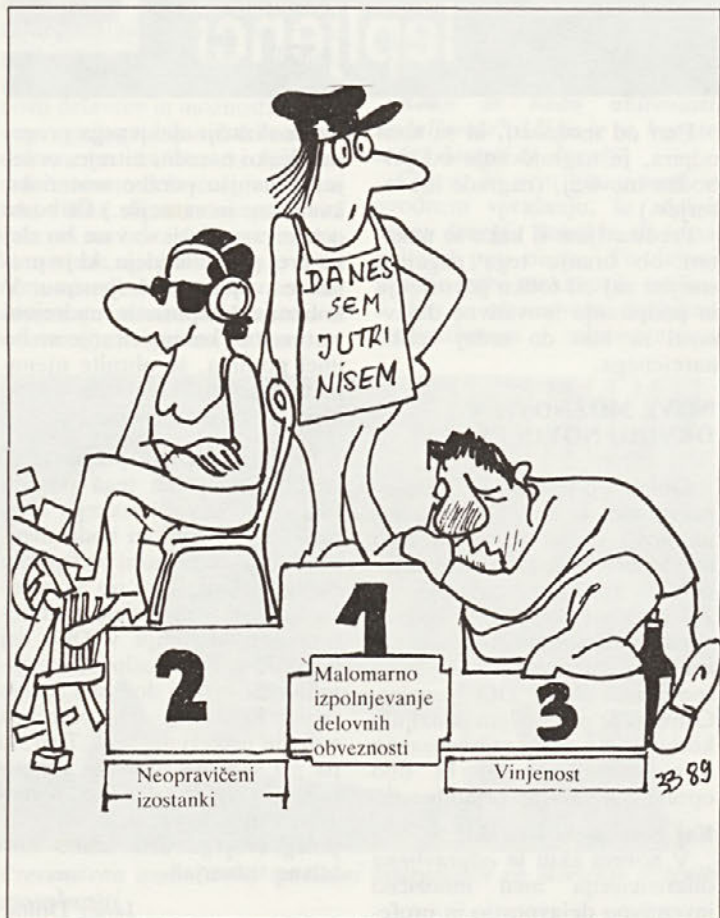
Glede vzrokov za nastanek utrujenosti naj omenimo dve teoriji: toksično in teorijo izčrpanosti. Po toksični teoriji nastopi utrujenost zaradi nabiranja strupenih snovi v organizmih, kajti med delom se trošijo

in razpadajo določene snovi in strupeni proizvodi tega razpadanja povzročajo utrujenost. Po teoriji izčrpanosti prihaja do utrujenosti zaradi porabe snovi, ki so potrebne za delo, organizem jih mora nadomestiti, da bi bil sposoben za novo delo.

4. Merjenje utrujenosti

Obstajajo trije načini merjenja utrujenosti: psihološko, fiziološko in industrijsko. Psihološki način merjenja vsebuje: proučevanje zmanjšanja občutljivosti čutil; proučevanje upadanja sposobnosti za učenje in proučevanje pozornosti (z različnimi aparati). Fiziološki način merjenja sloni na meritvah potrošnje energije (n. pr. poraba kisika pri delu). Industrijski način merjenja se sestoji v tem, da merimo upadanje učinkov dela (bolj ko je človek utrujen, bolj upada njegov delovni učinek).

Po Dr. Dušanu D. Dordeviču v knjigi Industrijska psihologija priredil A. Šterbenc

Izjava!

Podpisani Peter Martinčič izjavljam, da nisem pisec članka »Strašne sanje« objavljene v 2. številki glasila NOVOLES.

Da pa bi kdo ne pomislil, da je ta izjava le blefiranje izjavljam tu in sedaj, da v omenjenem članku ni grobih neresnic in laži. Piscu oz. avtorju gre morda zameriti le to, da se mu ni »sanjalo« bolj konkretno oz. manjkajo odtenki, ki bi nekaterim še bolj škodovali, nekatere pa v

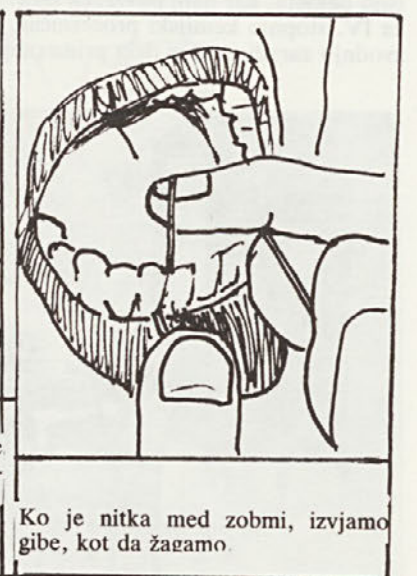
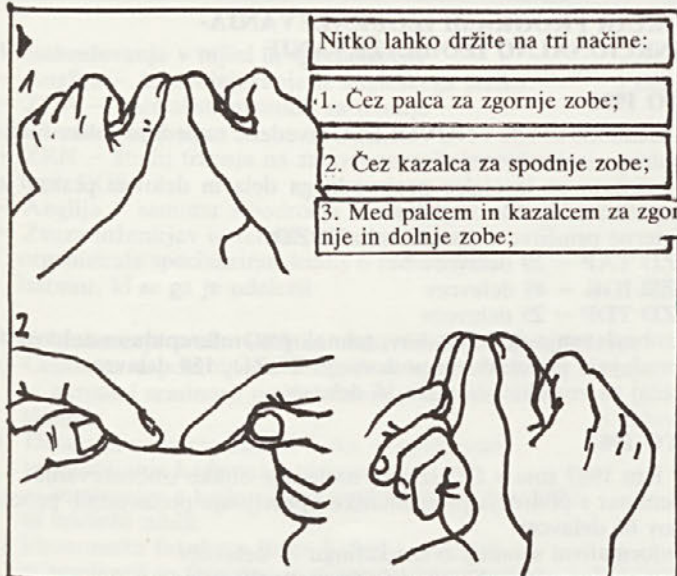
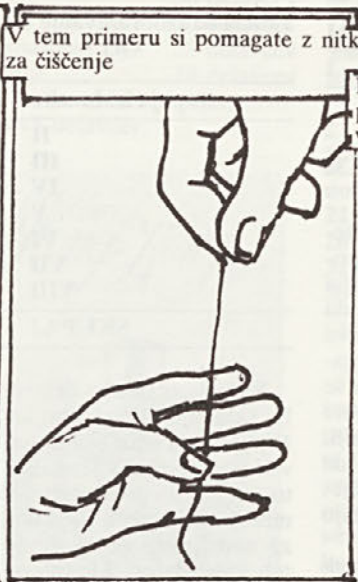
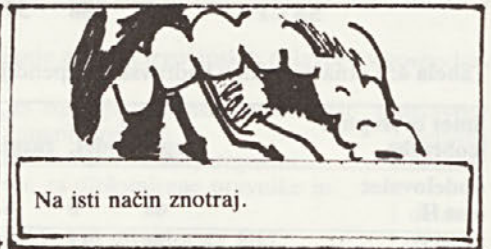
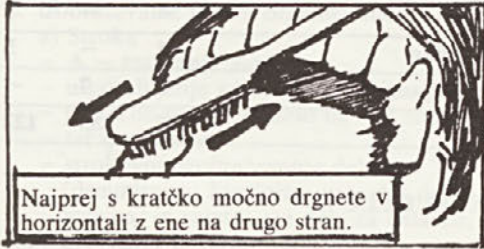
celoti rehabilitirali. To izjavljam s polno odgovornostjo, kot dolgoletni sodelavec in zato poznavalec razmer v RC.

Vsem, ki mi želijo naprtiti avtorstvo tega članka in s tem nalepiti etiketo razbijača sožitja med sodelavci, medsebojnega spoznavanja, strokovnih debat med sodelavci s čimer le-ti opravičujejo tako početje najpovem, da pa le obstajajo razumne nenapisane norme, ki tako početje omejujejo na določen čas in porabo določenih materialnih dobrin.

Peter Martinčič

Higiena zobovja

Riše in piše
Ivan Balog

Analiza izobraževalne politike v letih 1986, 1987, 1988

a) ŠTIPENDIRANJE

V štipendijski politiki je bil položaj pri podeljevanju štipendij naslednji:

Tabela 3: Letna podelitev vseh štipendij po stopnjah strokovne izobrazbe

Stopnja izobrazbe	1986	1987	1988
	razpis podel.	razpis podel.	razpis podel.
II	40	—	61
III	36	11	15
IV	66	33	123
V	30	27	40
VI	4	1	18
VII	17	14	44
SKUPAJ	193	86	301

Tabela 4: Letna podelitev kadrovskih štipendij za lesarsko usmeritev

Smer in stopnja izobrazbe	1986	1987	1988
	razpis podel.	razpis podel.	razpis podel.
obdelovalec lesa II	40	0	61
lesar III	36	11	15
lesar široki profil IV	57	28	94
lesar tehnik V	24	21	27
ing. lesarstva VI	3	1	8
dipl. ing. lesarstva VII	10	2	18
SKUPAJ	170	63	223

Že vseskozi ugotavljamo, da nam uspe podeliti zelo majhno število štipendij v primerjavi z razpisanimi. V vseh treh letih, ki so prikazana v tabelah je razvidno, da je velik primanjkljaj pri podelitvi štipendij za VI. in VII. stopnjo lesarske usmeritve. Ugotavljamo, da se za nadaljnje šolanje na VI. in VII. stopnji lesarske usmeritve odloča le majhen procent učencev, ki so bili štipendisti delovne organizacije že na V. stopnji. Posledica takšnega odziva je verjetno še vedno situacija v lesni industriji. Z enakim problemom se srečujemo tudi pri podeljevanju štipendij v kovinarstvu in strojništvu ter kemiji. Vzrok za ostanek štipendij v kovinarski smeri je verjetno ta, da imajo za to usmeritev razpisanih več štipendij delovne organizacije, ki so usmerjene v kovinarstvo (IMV, PIONIR) in se učenci odločajo za pridobitev štipendij v omenjenih delovnih organizacijah.

V kemijski smeri opažamo, da je dovolj podeljenih štipendij predvsem za V. stopnjo, medtem, ko štipendije na IV. VI. in VII. stopnji ostanejo nepodeljene. Za šolanje v smeri kemije se večinoma odločajo dekleta, kar nam povzroča težave pri pridobivanju štipendistov za IV. stopnjo kemijski procesničar, ker so za našo kemijsko proizvodnjo zaradi narave dela primernejši fantje.

b) PROIZVODNO DELO IN DELOVNA PRAKSA UČENCEV USMERJENEGA IZOBRAŽEVANJA

Tabela 5: Učenci na PD in DP v delovni organizaciji

Šola	1986	1987	1988
SŠTZU Boris Kidrič Novo mesto	114	90	35
Srednja lesarska šola Ljubljana	17	12	14
Srednja lesarska šola Škofja Loka	24	22	14
DESS Novo mesto	31	42	43
Gimnazija Novo mesto	7	10	10
Srednja šola Brežice	—	—	1
Sred. šola kov.in el. us. Krško	1	—	5
Srednja kemijska šola Ljubljana	3	7	—
SKUPAJ	197	183	122

c) IZOBRAŽEVANJE OB DELU

Zanimanje delavcev za študij ob delu je v porastu, kar je razvidno tudi iz tabele.

Tabela 6: Izobraževanje ob delu

stopnja izobrazbe	1986	1987	1988
II	20	20	—
III	—	—	—
IV	—	—	4
V	20	35	39
VI	28	37	41
VII	10	11	15
VIII	1	3	5
SKUPAJ	79	106	104

Podatki o številu delavcev, ki se izobražujejo ob delu in imajo z DO sklenjeno pogodbo kažejo, da je število delavcev, ki se izobražujejo v porastu. Študij na VI. stopnji lesarstva, ki je bil organiziran v Novem mestu v letu 1983 še ni zaključilo 14 kandidatov. Glede na to, da jim za dokončanje manjka sorazmerno malo izpitov smo se v mesecu decembru 1988 dogovorili na Biotehniški fakulteti Ljubljana za nadaljnje izobraževanje oz. o možnostih za dokončanje študija teh kandidatov. Magisterij opravlja 5 kandidatov in sicer 2 iz ekonomskega področja, 1 iz področja energetike, 1 iz področja arhitekture in 1 iz področja kemijske tehnologije.

d) DRUGI PROGRAMI IZOBRAŽEVANJA-FUNKCIONALNO IZOBRAŽEVANJE

LETO 1986

V letu 1986 so bile v NOVOLESU izvedene naslednje oblike funkcionalnega izobraževanja:

- seminarja za izvajalce proizvodnega dela in delovne prakse je uspešno zaključilo 19 delavcev
- interne priučitve v posameznih TOZD:
 - TOZD TAP — 29 delavcev
 - TOZD IGK — 48 delavcev
 - TOZD TDP — 25 delavcev
- izobraževanje skladiščnikov, tehnologov, referentov za nabavo in prodajo o materialnem poslovanju TOZD, 158 delavcev
- tečaj za voznike viličarjev 16 delavcev

LETO 1987

- seminar s področja problematike upravljanja proizvodnih procesov 66 delavcev
- informativni seminar o marketingu 25 delavcev
- dopolnilno usposabljanje luščilničarjev 10 delavcev

V letu 1987 smo poskušali v DO organizirati prekvalifikacijo delavcev IV. stopnje izobrazbe nelesne smeri v lesarje širokega profila, kar pa nam zaradi premajhnega števila prijavljenih ni uspelo.

Izven delovne organizacije se je posameznih izobraževalnih oblik ki so jih organizirale posamezne za to usposobljene inštitucije udeležilo cca 126 delavcev DO NOVOLES-a.

LETO 1988

V planu izobraževanja za leto 1988 smo predvideli izvedbo vseh tečajev in seminarjev po TOZD, ki so po zakonu obvezni za opravljanje del in nalog, seminarje in tečaje s katerimi delavci dopolnjujejo svoje strokovno znanje glede na spremembe in novosti na posameznih področjih, izobraževanje vodilnih, vodstvenih in perspektivnih strokovnih kadrov za opravljanje del in nalog in izobraževanje preko Centra za usposabljanje vodstvenih delavcev Brdo pri Kranju in zunanjetrgovinskih delavcev v Radencih.

Realizacija plana:

1. izobraževalnih oblik, ki jih organizirajo zunanje inštitucije (razni seminarji, predavanja, tečaji) se je udeležilo 212 delavcev
2. izobraževalne oblike organizirane v DO NOVOLES:

a) Stroka

- A - testiranje varilcev 15 delavcev
- usposabljanje za brušenje rezil 10 delavcev
- preizkus znanja za delo na VN napravah 22 delavcev
- tečaj viličaristov 19 delavcev
- strokovno izobraževanje delavcev TOZD ŽAGE (decimirnica, žagalnica, in vodje dela) 110 delavcev
- seminar iz varstva pri delu za delavce, ki prevažajo nevarne snovi 24 delavcev

b) predavanja

- inovacije in nagrajevanje 50 delavcev
- možnosti razvoja vezanega lesa 30 delavcev
- orgaizacija in vpliv dobre og. na uspešnost DO 55 delavcev
- organiziranost proizvodne organizacije 18 delavcev

V mesecu decembru smo začeli izvajati tudi seminar za izmenovodje dela v trajanju 64 ur, obiskuje pa ga 41 delavcev.

3. izobraževanje v tujini in specializacije

- Anglija - izpopolnjevanje iz angleškega jezika 1 delavec
- ZDA - specialistični študij za trženje na ameriškem trgu 1 delavec
- ZRN - študij trženja na zahodnonemškem trgu in trgih EGS 1 delavec
- Anglija - seminar s področja marketinga 1 delavec
- Zveza inženirjev in tehnikov Jugoslavije je organizirala specializiran študij o industrijski lastnini, ki se ga je udeležil 1 delavec

4. izobraževanje preko GZS za vodstvene in vodilne delavce

- a) Center za usposabljanje vodilnih delavcev Brdo pri Kranju:
 - aktualni seminarji po določenih programskih sklopih 6 delavcev
- b) Delavska univerza Škofja Loka - strokovno usposabljanje kadrovskih delavcev
 - seminarjev s kadrovskega področja se v letu 1988 ni udeležil nihče
- c) Ekonomska fakulteta Boris Kidrič Ljubljana
 - seminarji za finančne in računovodske delavce 3 delavci

d) Center za usposabljanje zunanjetrgovinskih delavcev v gospodarstvu Radenci

- A temeljni seminar za zunanjetrgovinsko poslovanje 6 delavcev
 - B1 informiranost v zunanji trgovini 2 delavca
 - B2 poglobitev informiranosti v zunanji trgovini 1 delavec
 - ABC zunanje trgovine za diplomirane pravnike in ekonomiste 1 delavec
 - posvet predsednikov KPO in direktorjev DO 1 delavec
- Zaskrbnjuje tudi dejstvo, da je v strukturi zaposlenih velik delež delavcev z nedokončano osnovno šolo, predvsem tistih, ki so mlajši od 40 let. Število teh delavcev prikazuje naslednja tabela.

Tabela 7: Število delavcev mlajših od 40 let z nedokončano osnovnošolsko izobrazbo v letu 1988

STAROST	Število delavcev
do 20 let	56
21-25 let	69
26-30 let	114
31-35 let	196
36-40 let	147
SKUPAJ	582

Ker naša dolgoročna usmeritev predvideva zahtevnejše proizvodne programe, ki bodo zahtevali usposobljene delavce bo potrebno postopoma vsem, ki se želijo izobraževati to tudi omogočiti. Glede na to, da bi bil interes za dokončanje osnovne šole majhen, smo se odločili, da se bodo delavci, ki imajo končanih 6. razredov osnovne šole izobraževali za poklic obdelovalec lesa II. stopnja po verificiranem programu preko Srednje lesarske šole Škofja Loka. V kolikor posameznik uspešno zaključi to izobraževanje se mu prizna tudi popolna osnovnošolska izobrazba, pridobi pa si tudi osnovi poklic v lesarstvu.

Borza sindikalnega turizma

Prihajajoča sezona dopustov, še zlasti ob letošnjih visokih cenah v turizmu, zahteva dokaj prizadevanj, da bi zagotovili oddih večjemu številu delavcev. V glasilo Delavska enotnost želimo spodbuditi informativno borzo sindikalnega turizma ter na ta način pridobiti možnosti za uporabo nezasedenih zmogljivosti, možnosti za medsebojne zamenjave in povezave s turističnim gospodarstvom. V Delavski enotnosti je bilo objavljeno »borzno sporočilo«, ki naj služi kot enotna podatkovna podlaga za borzo sindikalnega turizma.

Odločitev o borzi sindikalnega turizma pripravljamo že dalj časa, kaže pa, da bo ena sama konkretna pobuda pripomogla več k bolj smotni uporabi počitniških zmogljivosti kot vrsta dobro oblikovanih usmeritev na področju sindikalnega turizma. Tudi prek vašega glasila želimo spodbuditi osnovne organizacije in kadrovske-socialne službe v delovni organizaciji za udeležbo v borznih prizadevanjih. Komisija za športno rekreacijo in oddih delavcev pri predsedstvu slovenskih sindikatov pa bo borzo ponudbe, povpraševanja in zamenjav prostorskih zmogljivosti za sindikalni turizem oblikovala za objavo v Delavski enotnosti.

Izredno zvišanje cen za namestitvev prikolic v kampih

v Istri in na otokih narekuje čim daljšo zasedenost, ki jo bomo dosegli tudi s ponudbo prostih zmogljivosti drugim zainteresiranim.

Ponudbe prostorov v počitniških domovih, počitniških stanovanjih in počitniških hišicah kakor tudi v prikolicah sporočite na naslov RS ZSS – Komisija za športno rekreacijo in oddih delavcev, Dalmatinova 4, 61000 Ljubljana – seveda pa tudi vse vaše potrebe po posameznih zmogljivostih za oddih vaših delavcev.

In še nekatere akcije, ki naj bodo v korist delavcev

Oblikovanje mase za regres za oddih: 60 odstotkov povprečnega osebnega dohodka v gospodarstvu v prejšnjem trimesečju – predlagamo osnovo drugega trimesečja.

Dogovori za zagotovitev cenejšega prevoza na dopust – dogovor s prevozniki za enkratni popust za potovanja na oddih.

Zmanjšanje turistične takse v SR Sloveniji – pobude v občinah za 50 odstotno zmanjšanje turistične takse za udeležence organiziranega oddiha v sindikalnem turizmu.

Komisija za športno rekreacijo in oddih delavcev
Metod Zalar

V Belokranjskih stelnikih

Seznam dobitnikov priznanj »Zlato sonce« ob dnevu varstva pri delu – 4. aprilu 1989

Kip »Zlato sonce«

DO Konus, Slovenske Konjice

Obrazložitev: 1887 zaposlenih – število nesreč pri delu je pod republiškim in jugoslovanskim povprečjem. Ni poklicnih bolezni in smrtnih nesreč. V letu 1988 so poskusno skrajšali delovni čas. Med zaposlenimi je polovica žensk, vendar so kljub večizmenskemu delu žensko nočno delo zmanjšali na minimum;

– delavcem nudijo trim kabinet, zimsko dvorano na Rogli, rekreativne objekte v Novem Vinodolskem. Vodijo akcijo za humano delovno okolje;

– zmanjšali so onesnaževanje okolja, čistijo odpadne vode na principu flotacije.

Plaketa »Zlato sonce«

1. Zavod SRS za varstvo pri delu Ljubljana (v letu 1989 slavi 35-letnico uspešnega delovanja)
2. Mirijan Hrušovar, zdravnik – specialist medicine dela, Zdravstveni dom Štore
3. DO Luka, Koper
4. DO Sava, Kranj
5. Služba varstva pri delu in okolja, SOZD MTT Maribor
6. Peter Polak, Iskra Telematika, Kranj

Medalja »Zlato sonce«

1. Kovinoplastika Lož, Stari trg
2. Adolf Flajsinger, Tovarna umetnih brusov Swaty, Maribor
3. Industrija bombažnih izdelkov IBI Kranj
4. Zoran Krejič, Železarna Jesenice
5. Vekoslav Cee, Živilski kombinat INTES, Maribor
6. Vladimir Kosoč, SGG Tolmin
7. Gorenje, Mali gospodinjski aparati, Nazarje
8. Kovinotehna Celje, TOZD Skladišča in transporti Celje
9. Tovarna usnja Slov. Gradec
10. Rudi Čajevec, specialist medicine dela, ZD Celje
11. Bruno Krištof, Dravske elektrarne Maribor
12. Jože Kek, Juteks Žalec
13. Martin Sedovnik, Juteks Žalec
14. Andrej Resnik, MERX-DO Mlinsko-predelovalna industrija Celje
15. Karel Turk, DO Goriške opekarne Bukovica, Renče

POMLAD

Izza oblakov sonce spet je posijalo,
beli teloh že cveti,
zvončki že cingljajo,
mačice, trobentice soncu se smehljajo.

Tam ob potoku zvončkov, mačic
sem nabrala,
da v vazo jih bom dala.
Trobentice pod grmom so trobile,
ker so me takoj spoznale.

Vijolice najlepše rože zame so,
ker tako lepo dišijo,
če zagledam jih, obraz mi zažari,
saj to so rože, da jim para ni.

Tam na bregovih so otroci,
ki nabirajo cvetlice,
saj to je znak,
da prišla je k nam pomlad.

Vanja Kavšček, 6. a

Nastop šolarjev OŠ Vavta vas ob 8. marcu

Domovina v mojih očeh

Domovina – moja mati. V mojih očeh si lepa, čista, kako dolgo boš še ostala? Vem, kriva je politika, gospodarstvo, denar itd.

Nastala si zato, ker smo te želeli in smo se s krjvo borili zate. Naši predniki so vedno bežali iz našega ozemlja na drugo, sovražniki so jih zatirali, ubijali, toda imeli so voljo, da bi imeli lastno domovino in tako si se rodila TI – MOJA DOMOVINA.

In v kakšni zadregi si danes, domovina? Si ti kriva za vse te naše probleme? Ničesar ne razumem, poslušam in gledam, kako počasi razpadaš. Ne, to se ne bo zgodilo, borili se bomo zate, nobeden te ne bo vzel! Kosovo hoče svojo republiko, Srbi so proti, in tako iz dneva v dan – razni mitingi, potem demonstracije, pa stavke itd. Bomo rešili vse te naše probleme? Dvakrat si se borila, pomisli, že dvakrat si prestajala bolečine, trpljenje, muke, ni dovolj? Do zdaj si bila srečna, svobodna, gledala si rojstvo svojih sinov in hčera, a sedaj? Vedi, da te ne spustimo iz svojih rok, ne boš padla, ne! Mi mladi se bomo borili zate, domovina!

Slovenski narod te je vedno ljubil, se boril za naše pravice, jezik, v stiski te ni nikdar zapustil. Vedno se bo boril zate ter te ljubil do konca.

Mateja Mrvar, 8.a

Mati narava mi je povedala

Dostikrat nam v šoli pripovedujejo in govorijo, kako je človek s svojimi izumi onesnažil mater naravo. Zato sem se odločila, da si bom svojo okolico malo bolj natančno ogledala in presodila, ali je res tako onesnažena, kot pravijo nekateri ljudje.

Napotila sem se v gozd. Takoj na začetku, na robu gozda, so rasle jagode, in različne trave. Hodila sem dalje in pod menoj je šumelo jesensko listje. Kar naenkrat zagledam kup stare šare, ki ga je nek neotesanec pustil pri drevesu, kateremu pa so se začele veje že sušiti. Drevo je bilo zelo žalostno, zato sem ga vprašala, zakaj je tako žalostno? Žalostno mi je povedalo, da so se mu začele zaradi velikega kupa smeti sušiti korenine in veje. Celo potožilo mi je, da bi bilo lepše živeti, če ne bi bilo teh izpušnih plinov, ki jih spuščajo razni avtomobili, tovornjaki, avtobusi in pa tovarne. Ob tem pripovedovanju skoraj posušenega drevesa so se tudi meni pred očmi prikazale tovarne in avtomobili in pa te nesrečne rastline, ki jih bodo plini in odpadki raznih vrst iztrebili. Drevo se mi je zasmililo in hotela sem ga potolažiti. Res sem ga potolažila in obljubila sem mu, da bom naredila kaj in opomnila take ljudi, ki mečejo odpadke v gozd, reke ali kamorkoli in poskusila to vsaj nekoliko preprečiti. Drevo se mi je lepo zahvalilo in po gozdni stezi sem odšla domov. Po poti pa mi je v spomin prihajalo drevo in kup odpadkov ob njem.

Moja predstava o materi naravi je čisto drugačna, kot je v resnici. Mislim, če bi ljudje vsaj malo pazili, kam mečejo odpadke in ostale strupne snovi, ter bi pri tem malo pomislili, da s tem škodujejo tudi sebi, da ne bi delali takih odlagališč na vseh mogočih mestih.

Ksenija Berkopec, 6. b

Očistite svoje okolje

Nek dan sem po parku sprehajala se,
ko zaslišim neko, že skoraj posušeno drevo,
kako tarnalo je:

»Kdo napravil je to stvar čudno,
ki iz sebe spušča meglo ostudno?«

Jaz pa, saj veste – ne molčim
in tako mu nazaj velim:

»To čudo ustvarili smo mi – ljudje,
zakaj pa ste, če smem vprašati tako slabe volje?«

»Oh, poslušaj me ti dekle!

Če še dolgo nad nami se bodo

kopičile te megle,

in če bo šlo z odpadki še

tako naprej,

kakor je šlo doslej,

potem bo nas, rastlin kmalu

povsod konec za vselej!«

Ko jaz nato še kar molčim,

on tedaj s poslednjimi močmi

gre meni tiho na uho dahnniti:

»Zakaj moram tudi jaz

biti tisto nesrečno drevo,

ki so ga zastupili ljudje s svojo roko?

Naj pomislijo vsaj malo, kam dajo smeti,

da potem ne nastradajo oni in mi!«

Berkopec Ksenija, 6. b

NAGRADNA KRIŽANKA

SESTAVIL SLAVKO MEDVED	VRSTA ZACIMBE	DEL SREDOZ. MORJA	LILJAST, BLEDO VL. BARVE	PESTNER	DIFTE- RIJA	NAČRT POHODA	ŽENSKO IME	VRSTA PAPIGE																
NIZ TONOV																								
KDOR AGITIRA																								
PLANOTA V JUL. ALPAH																								
GOET- HEJEVA MATI				HRVAŠKI PETROL				MESTO V DAL- MACIJI							VELIKA MAČKA									
ROZMAN STANE			ENIGME	CERIJ RAZSTOP- NA SMOLE			KRANJ																	
DEL FOTO- APARATA							NIKELJ INSTR. TROBILO																	
DEL TELESA					GRŠKI K. KLOB VELEPO- SLANIKI											MESTO V IRANU	KOMPZ. VACONOV	LITIJ	POLITIK V BRIT. INDIJI	MADŽ. VOJVAJKO POKRIVALO				
TESTENINA																								
PREDSTOJ. PRAV. SAMOSTANA																								
NAJMANJ DELEC SNOVI				SOVIET. LOVEC				TRNAT GRAM SOCLAGNIK																
PRED. GRČIJE				BERDIAJ JOŽE SLOV. ONEVNIK			SLOV. REKA						BORIS KUTIN											
RED PTIČEV (OREL...)						ERJAVEC FRAN	JOD	HEBREL MOŠKO IME					ENAKA SAMOGLAS. ŠKROPNJ ZA PLEVE											
GLAS KOŽE			KRAJSA RAZPRAVA PLOD 2 LUPINO					NOVINA ZVONE PAPJEVA KRONA				ANICA LUBIČ TUS DENAR						BEGRAL IGRALKA						
PRAVA ČRKA	NORV. KRALJ POZIT. ELEKTRO						LITER	TERLEP IVAN ANICA PAVČEK			DOLAR TONE				6. ČRKA ABECEDA									
NACIJA						NESTRO- KOVNAR					EVA RAUH SAMEC D. ŽIVALI				VOLT									
NIKALNICA				KISIK																				
NAŠ TOZO				TALISMA PIJAČA		ZRIMEK	MESTO V ITALIJI TRETJI TON								AMPER LJUDSKA PRITOLJA									
GROVJE V SLOVENIJI								PRE- GLEDNIK MLADEN MAJSTER																
PETER OVLAR			SOVRAŽ- NICA ŽELEZA METER				DREVA VAZISI SAMO- GLASNIK																	
TIBET. BUDIZEM										JUŽNI SADEŽ														

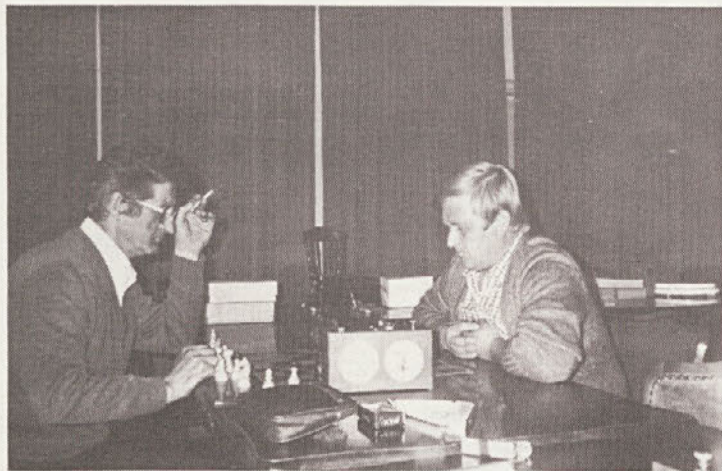
Rešitve pošljite do 10. maja

ŠAH – ŠAH – ŠAH

Končano je prvenstvo DO »NOVOLES« v hitropoteznem šahu. Udeležba je bila številna saj imamo v Novolesu veliko ljubiteljev te miselne igre. Vrstni red, ki se je izoblikoval v šestih turnirjih, je naslednji:

1. Muhič Jure, ŽAGA	186.7 točk
2. Černač Sandi, ISKRA	166 točk
3. Kosmina Gorazd, DSSS	129 točk
4. Turk Janez, TPP	121.5 točk
5. Mitrovič Šanji, KRKA	114.7 točk
6. Fortuna Jože, ISKRA	108.8 točk
7. Majster Mladen, FPL	102.8 točk
8. Kosmina Ciril, Oš	86.9 točk
9. Novak Zmago, DSSS	71.7 točk
10. Medved Slavko, PPL	69 točk
11. Virant Brane, KRKA	46 točk
12. Kužat Dragan, DSSS	30.7 točk
13. Šašek Alojz, TPP	26 točk
14. Dajčman Ciril, ŽAGA	26.1 točke
15. Taraniš Mehdiya, FPL	18.2 točke
16. Vidmar Ferdo, VUNATEX	12.5 točk

Ob koncu letošnjega ciklusa, smo se dogovorili, da bomo turnirje nadaljevali prihodnjo jesen in upamo, da bo zasedba še številnejša in bolj kvalitetna.

Uredniku glasila

Zadeva: Objava obvestila

Prosimo, da v vašem glasilu objavite naslednje obvestilo:
»Upravni organi odpirajo vrata občanom«

Z namenom, da bi strankam omogočil učinkovitejšo uresničevanje njihovih pravic in pravnih koristi ter izvrševanje obveznosti v upravnem postopku je Izvršni svet Skupščine občine Novo mesto določil nov delovni čas občinskih upravnih organov. Le-ti bodo od 3. aprila 1989 dalje s strankami poslovali vsak ponedeljek in sredo od 7.30 do 17.00 ure, v torek in petek pa od 7.30 do 15.00 ure. Seveda pa bodo »občinska« vrata za posamezne nujne primere odprta tudi v četrtek. Delovni čas krajevnih uradov ostaja nespremenjen.

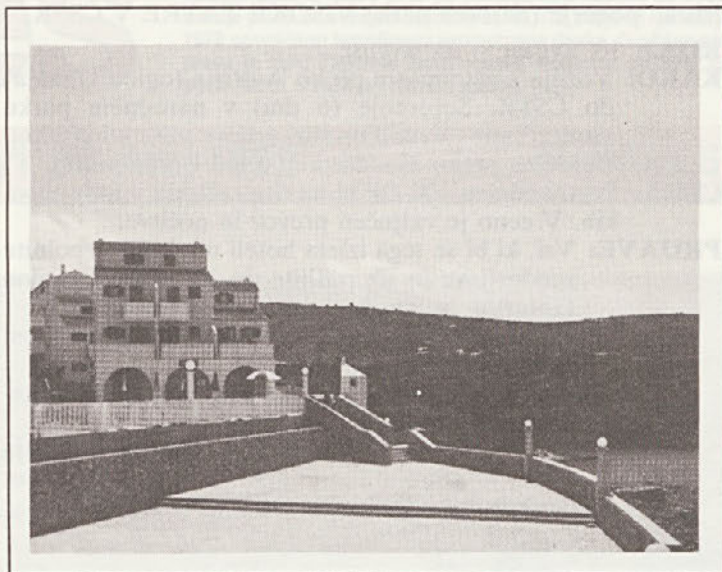
Navedene spremembe v delovnem času občinskih upravnih organov so eden izmed ukrepov, s katerimi želi izvršni svet upravo prilagoditi željam in potrebam strank. O drugih ukrepih (skrajšanje časa za pridobitev lokacijske dokumentacije, opravljanje lokacijskih in drugih ogledov in geodetskih storitev tudi v popoldanskem času, ipd.) bo izvršni svet občine obvestil v Dolenjskem listu. Izvršni svet bo rad prisluhnil tudi vsem pobudam občanov za izboljšanje dela občinskih upravnih organov. Občani lahko svoje predloge s tem v zvezi naslavljajo direktno na izvršni svet, ali pa jih pustijo v za to pripravljenih skrinjicah pri izhodih iz poslovnih prostorov občinskih upravnih organov.

Izvršni svet
SKUPŠČINE OBČINE NOVO MESTO

Za vaše sodelovanje se vam zahvaljujemo.

Sekretar
Miloš Šuštar

Informacija o realizaciji letovanj v letu 1989

Pa smo zopet pri letovanjih. Na razpis v prejšnji številki glasila je bilo veliko različnih reakcij. Med njimi je bilo slišati tudi pripombe na račun cen letovanj. Zato smo se odločili, da vam predstavimo način zagotavljanja terminov letovanja, za primer pa vzemimo letovanja v prikolicah:

Stroški ene prikolice v sezoni 1989.

– najemnina avtokampa	8.000.000
– zimovanje prikolice	1.200.000
– vzdrževanje	970.880
– amortizacija prikolice letno	5.550.000
SKUPAJ:	15.720.880

Eno prikolico lahko maksimalno izkoristimo tako, da formiramo osem desetdnevni terminov. Tako po zgornjem izračunu desetdnevni termin stane:

$$15.720.880 : 8 = 1.965.110$$

Ker vsak naš delavec za desetdnevno uporabo prikolice plača 600.000 din, znaša delež, ki ga DO Novoles participira vsakemu letovalcu 1.365.140 din.

To pa je že lep regres za letni dopust. Za informacijo pa še podatek, da DO Novoles letno zagotovi DO 300 takih letovanj, kolikšen strošek to predstavlja za DO pa si lahko vsak sam izračuna.

Kosmina Gorazd

Obrat ploskovnega pohištva Novo mesto,
Gotna vas

POTREBUJE

Snažilko za čiščenje prostorov s polnim delovnim časom. Zainteresirane kandidatke dobijo vse informacije v KSS v Straži pri tov. Šoško.

ZAHVALA

Ob smrti mojega dragega očeta Tasso Hamdota se zahvaljujem OO ZS DSSS za denarno pomoč in sodelavkam za izrečena sožalja.

hči Ema Pribanič z družino

ZAHVALA

Ob smrti moje mame KRISTINE HENIGMAN se iskreno zahvaljujem OOS TOZD TSP za podarjen venec in sodelavcem lakirnice za denarno pomoč in izrečeno sožalje.

Hčerka BADOVINAC Meta

Osrednji letošnji planinski izlet – ČSSR – visoke Tatre

Novolesova planinska sekcija nadaljuje tradicijo enotedenskih planinsko-turističnih izletov. Za letošnje leto smo kot cilj izbrali pogorje (narodni park) VIŠOKE TATRE V ČSSR.

KDAJ: 16. avgust – 23. avgust

KAKO: Vožnja z avtobusom preko Avstrije (ogled Dunaja) do ČSSR. Šotorenje (6 dni) v narodnem parku visoke Tatre. Vzpon na štiri vrhove višje od 2000 m. Povratek preko Madžarske (ogled Budimpešte).

CENA: Protivrednost 100 DEM na dan odhoda v treh obrokih. V ceno je vključen prevoz in nočitve.

PRIJAVE: Vsi, ki bi se tega izleta hoteli udeležiti, izpolnite predprijave in jih pošljite do 10. maja Kosmina Gorazdu v službo družbenega standarda – DSSS. Število prijav je omejeno (40), prednost imajo člani planinske sekcije.

Če bo predprijav dovolj, bomo pristopili k organizaciji odprave.

Planinska sekcija
Novoles

Utrinki z lanskoletne odprave na OLYMP:

Vzpon na Olimp

Tenis v Novolesu

Pri posameznikih, ki jim teniška igra pomeni oblika rekreacije, je prišlo do pobude o formiranju tenis – sekcije v Novolesu.

Vsi, ki ste zainteresirani in ste člani Tenis kluba Novo mesto ali pa se še nameravate včlaniti, se oglasite pri tov. Špoljarju v TES ali pa pokličite na telefon int. št. 353.

Včlanjanje v TK Novo mesto je možno z vplačilom letne članarine v višini:

- člani 250.000 din
- članice 150.000 din

Članarino lahko vplačate v Dolenjki (komisijska prodaja) Novo mesto

Če bo dovolj interesentov (članstvo v TK Novo mesto je pogoj za pridobitev terminov na teniških terenih) bomo ustanovili v okviru ŠD Novoles tenis – sekcijo v kateri bomo lažje organizirali tečaje, rekreacijsko vadbo in rekreativna seznanjanja.

Riše
Ivan Balog

Cene Moznik ob praznovanju letošnjega 1. maja

